

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Andra kammaren.

Nr 6.

Torsdagen den 26 januari.

Kl. 2 e. m.

Förhandlingarna leddes vid detta sammanträde av herr förste vice talmannen.

§ 1.

Justerades protokollen för den 18 och den 20 innevarande januari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Riksdagsman herr *Frans Hansson*, Hönö, är på grund av sjukdom — tumores haemorrhoidales — i trängande behov av sjukhusvård. Han är därför oförmögen till arbete under 10 dagar räknat från denna dag.

Mölnalds lasarett den 25 januari 1939.

Sigfrid Jonsson,
t. f. las.-läkare.

Riksdagsmannen *John Ericsson* i Kinna är på grund av akut inflammation i strupe och svalg förhindrad deltaga i riksdagens arbete fr. o. m. den 25 januari t. o. m. den 5 februari 1939, intygas.

Kinna den 25 januari 1939.

S. Brink,
prov.-läk.

§ 3.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 37, angående lönereglering för landshövdingarna.

Denna proposition bordlades.

§ 4.

I enlighet med kammarens därom den 20 i denna månad fattade beslut skulle nu företagas val av tio ledamöter och tio suppleanter i vart och ett av de fem tillfälliga utskott kammaren beslutit tillsätta.

Herr förste vice talmannen yttrade: Innan de nu förestående valen företagas, ber jag att få fästa ledamöternas uppmärksamhet därå, att — i olikhet med vad fallet varit vid tidigare val — det ark med valsedlar, som utdelats och som omfattar valsedlarna med partibeteckningen »Gemensam lista», anordnats så, att de nedre valsedlarna avse valen av ledamöter i de tillfälliga utskotten och de övre valsedlarna avse valen av suppleanter i samma utskott. Denna anordning har vidtagits av praktiska skäl med hänsyn därtill, att de nedre valsedlarna, som komma först till användning, böra kunna användas utan att talongen dessförinnan avlägsnats.

Andra kammarens protokoll 1939. Nr 6.

Först anställdes val av ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 106 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hoppe*,
 » *Kyling*,
 » *Persson* i Vinberg,
 » *Tornegård*,
 » *Gustafsson* i Bogla,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Larsson* i Östersund,
 » *Fredberg*,
 fru *Humla* och
 herr *Nilson* i Eskilstuna.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 5.

Härefter företogs val av ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 83 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 82 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Nilsson* i Kristinehamn,
 » *Silfwerbrand*,
 » *Söderdahl*,
 » *Persson* i Norrby,
 » *Lindholm*,
 » *Kyling*,
 fru *Alvén*,
 herr *Nilson* i Eskilstuna,
 » *Näsström* och
 » *Hansson* i Hönö.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 6.

Vidare företogs val av ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 67 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindén*,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Akerström*,
 » *Andersson* i Vigelsbo,
 » *Viklund*,
 » *Magnusson* i Tumhult,
 » *Larsson* i Mörlanda,
 » *Tengström*,
 fröken *Öberg* och
 herr *Johansson* i Norrfors.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 7.

Vid nu anställt val av ledamöter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades 60 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Mäler*,

- » *Eriksson* i Frägsta,
- » *Larsson* i Julita,
- » *Johansson* i Mysinge,
- » *Johansson* i Öckerö,
- » *Janson* i Frändesta,

fru *Björck*,

herr *Nilsson* i Norrlångträsk,

- » *Jacobson* och
- » *Onsjö*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 8.

Härpå företogs val av ledamöter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 57 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Ekdahl*,

- » *Silfwerbrand*,
- » *Nilsson* i Landskrona,
- » *Wallén*,
- » *Ohlsson* i Kastlösa,
- » *Magnusson* i Tumhult,
- » *Andersson* i Möndal,
- » *Bäckman*,
- » *Ericsson* i Kinna och
- » *Pettersson* i Norregård.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 9.

Anställdes val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 54 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Olofsson* i Höganäs,

- » *Larsson* i Hede,

fru *Gustafson*,

herr *Johansson* i Mysinge,

- » *Norén*,
- » *Persson* i Grytterud,
- » *Holm*,
- » *Tengström*,
- » *Hermansson* i Norrköping och
- » *Hansson* i Hönö.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 10.

Härefter företogs val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 47 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Cruse*,
 » *Hansson* i Vännäsby,
 » *Hansson* i Örebro,
 » *Hermansson* i Kvistljungby,
 » *Eriksson* i Sandby,
 » *Janson* i Frändesta,
 » *Persson* i Undersvik,
 » *Bäckman*,
 » *Andersson* i Surahammar och
 » *Henriksson*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 11.

Vidare företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 44 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lindberg* i Stockholm,
 » *Thorell*,
 » *Andersson* i Munkaljungby,
 » *Pettersson* i Norregård,
 » *Nilsson* i Göteborg,
 » *Eriksson* i Frägsta,
 » *Sundström* i Skövde,
 » *Nilsson* i Norrlångträsk,
 » *Wallentheim* och
 » *von Seth*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 12.

Vid nu anställt val av suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades 45 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogs 44 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Magnusson* i Näsviken,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Landgren*,
 » *Andersson* i Vigelsbo,
 » *Falk*,
 » *Nolin*,
 » *Jonsson* i Haverö,
 » *Annér*,
 » *Sundström* i Vikmanshyttan och
 » *Lundgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 13.

Slutligen anställdes val av suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 45 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 44 namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Fält*,

» *Lundell*,

» *Johansson* i Djursnäs,

» *Tornegård*,

» *Gustafson* i Dädesjö,

» *Olsson* i Staxäng,

fru *Johansson*,

herr *Fredberg*,

» *Karlsson* i Grängesberg och

» *Gezelius*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 4—13 här ovan omförmälda valen.

§ 15.

Härpå föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och remitterades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 186 av herr *Nilson* i Eskilstuna; och

nr 187 av herr *Lundqvist*;

till behandling av lagutskott motionen nr 188 av herr *Bagge m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 189—195 av herr *Bagge m. fl.*;

nr 196 av herr *Sjögren m. fl.*;

nr 197 av fröken *Hesselgren m. fl.*;

nr 198 av fröken *Hesselgren* och herr *Bergvall*;

nr 199 av fröken *Hesselgren m. fl.*;

nr 200 och 201 av herr *Lundqvist m. fl.*;

nr 202 av herrar *Viklund* och *Akerström*;

nr 203 av herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.*;

nr 204 av herr *Hedlund* i Häste;

nr 205 av herrar *Hallén* och *Tengström*;

nr 206 av herrar *Hallén* och *Werner* i Höjen;

nr 207 av herr *Hallén m. fl.*;

nr 208 av herr *Lithander m. fl.*;

nr 209 av herr *Fredberg*;

nr 210 av herr *Tengström m. fl.*;

nr 211 av herr *Olsson* i Staxäng *m. fl.*;

nr 212 av herr *Persson* i Grytterud;

nr 213 av herrar *Hedlund* i Östersund och *Werner* i Höjen;

nr 214 och 215 av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*;

nr 216 och 217 av herr *Hansson* i Rubbestad *m. fl.*;

- nr 218 av herr *Nyblom m. fl.*;
- nr 219 av herrar *Nyblom* och *Wallén*; och
- nr 220 av herrar *Werner* i Höjen och *Pettersson* i Rosta;

till behandling av lagutskott motionen nr 221 av herrar *Pettersson* i Rosta och *Andersson* i Vigelsbo;

till statsutskottet motionerna:

- nr 222 av herr *Nilsson* i Steneberg *m. fl.*;
- nr 223 av herr *Björling m. fl.*; och
- nr 224 av herr *Nilsson* i Kristinehamn och fröken *Andersson*;

till bevillningsutskottet motionerna:

- nr 225 och 226 av herr *Wallén*;
- nr 227 av herrar *Liedberg* och *Lundell*;
- nr 228 av herrar *Liedberg* och *Janson* i Frändesta;
- nr 229 av herr *Hermansson* i Norrköping *m. fl.*;
- nr 230 av herr *Annér*;
- nr 231 av herrar *Persson* i Vinberg och *Hagberg* i Malmö; och
- nr 232 och 233 av herr *Hansson* i Hönö *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

- nr 234 av herr *Nilson* i Eskilstuna;
- nr 235 av herr *Lindberg* i Stockholm; och
- nr 236 av herr *Tengström*;

till tillfälligt utskott motionen nr 237 av herr *Näsström m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

- nr 238 av herr *Pettersson* i Rosta *m. fl.*; och
- nr 239 av herr *Nilsson* i Steneberg;

till behandling av lagutskott motionerna:

- nr 240 av herr *Wallén*;
- nr 241 av herr *Kilbom m. fl.*;
- nr 242 av herr *Liedberg m. fl.*;
- nr 243 av herr *Lundqvist m. fl.*;
- nr 244 av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*;
- nr 245 av herrar *Holm* och *Falk*;
- nr 246 av herr *Kyling m. fl.*;
- nr 247 av herr *Nilsson* i Göteborg och fru *Nordgren*; och
- nr 248 av herr *Nilsson* i Göteborg *m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionerna:

- nr 249 av herr *Wallén*;
- nr 250 av herr *Johansson* i Krogstorp *m. fl.*; och
- nr 251 av herr *Johansson* i Mysinge *m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

- nr 252 av herr *Andersson* i Mölndal *m. fl.*; och
- nr 253 av herr *Hansson* i Vännäsby *m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionerna:

- nr 254 av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*;
- nr 255 av herr *Lindmark*;
- nr 256—259 av herr *Lindmark m. fl.*; och
- nr 260 av herr *Johansson* i Öckerö *m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 261 av herr *Andersson* i Vigelsbo *m. fl.*;

- till jordbruksutskottet motionen nr 262 av herr *Sandberg m. fl.*;
- till statsutskottet motionerna:
- nr 263 av herr *Sandberg m. fl.*; och
- nr 264 av herr *Hellberg*;
- till konstitutionsutskottet motionen nr 265 av herr *Tengström*;
- till tillfälligt utskott motionerna:
- nr 266 av herr *Hansson* i Vännäsby *m. fl.*;
- nr 267 och 268 av fröken *Andersson m. fl.*; och
- nr 269 av herrar *Nyblom* och *Barnekow*;
- till statsutskottet motionen nr 270 av herr *Andersson* i Vigelsbo *m. fl.*;
- till tillfälligt utskott motionerna:
- nr 271 av herr *Nilsson* i Göteborg; och
- nr 272 av herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*;
- till utrikesutskottet motionen nr 273 av herr *Flyg m. fl.*;
- till konstitutionsutskottet motionerna:
- nr 274 av herr *Närlinge m. fl.*; och
- nr 275 av herr *Hallén*;
- till statsutskottet motionerna:
- nr 276 av herr *Sandström*;
- nr 277 av herr *Wallén*;
- nr 278 av herr *Bergström*;
- nr 279 av herr *Nordström* i Kramfors *m. fl.*;
- nr 280 av herr *Lindberg* i Umeå *m. fl.*;
- nr 281 av herr *Lindberg* i Umeå;
- nr 282 och 283 av herr *Brädefors m. fl.*;
- nr 284 av herrar *Henriksson* och *Arneberg*;
- nr 285 och 286 av herrar *Henriksson* och *Lundqvist*;
- nr 287 av herr *Henriksson*;
- nr 288 av herrar *Tornegård* och *Lundell*;
- nr 289 av herr *Jacobson*;
- nr 290 av herr *Lundqvist m. fl.*;
- nr 291 och 292 av herr *Holmbäck*;
- nr 293 av herrar *Carlström* och *Sandberg*;
- nr 294—296 av herr *Flyg m. fl.*;
- nr 297 av herr *Andersson* i Igelboda *m. fl.*; och
- nr 298 av herr *Mårtensson m. fl.*;
- till tillfälligt utskott motionen nr 299 av herr *Hammarlund*;
- till statsutskottet motionerna:
- nr 300 av herr *Arneberg* och fröken *Andersson*;
- nr 301 av herr *Arneberg m. fl.*;
- nr 302 av fru *Gustafson* och herr *Andersson* i Falkenberg;
- nr 303 av herr *Svedman m. fl.*;
- nr 304 av herr *Svensson m. fl.*;
- nr 305 av fru *Nordgren m. fl.*; och
- nr 306 av herr *Hellberg*; samt
- till bevillningsutskottet motionerna:
- nr 307 av herrar *Jonsson* i Eskilstuna och *Janson* i Frändesta;
- nr 308 av herr *Werner* i Höjen *m. fl.*; och
- nr 309 av herrar *Werner* i Höjen och *Pettersson* i Rosta.

Vid nu skedd föredragning av herrar *Werners* i Höjen och *Petterssons* i Rosta motion, nr 310, angående viss ändring av förordningen om automobilskatt m. m. erhöles på begäran ordet av

Herr **Werner** i Höjen, som yttrade: Herr talman! Jag anhåller, att motionen, nr 310, måtte få uppdelas i två motioner, den ena likalydande med den ursprungliga motionen, endast med den ändringen, att klämman erhåller följande lydelse: »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om förslag till sådan ändring av förordningen om automobilskatt, att motorfordon, som uteslutande användes i jordbruksdrift inom visst jordbruksområde med därtill hörande enskilda vägar, måtte befrias från fordonsskatt» samt den andra med följande lydelse:

»Under åberopande av motiveringen i motionen nr 310 få vi hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om förslag till sådan ändring av lagen om trafikförsäkring å motorfordon, att motorfordon, som uteslutande användes i jordbruksdrift inom visst jordbruksområde med därtill hörande enskilda vägar, måtte befrias från för motorfordon gällande försäkringsavgift.»

Häruti instämde herr *Pettersson* i Rosta.

Ifrågarörande hemställan blev av kammaren bifallen.

I enlighet härmed blev förevarande motion uppdelad i tvenne motioner, nr 310, angående viss ändring av förordningen om automobilskatt, samt, nr 354, angående viss ändring i lagen om trafikförsäkring å motorfordon; och överlämnades den förra motionen till bevillningsutskottet och den senare till behandling av lagutskott.

Härefter föredrogos övriga på bordet liggande motioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 311 av herrar *Pettersson* i Dahl och *Jonsson* i Skedsbygd;

nr 312 av herr *Nylander m. fl.*;

nr 313 av herr *Holmbäck*;

nr 314 av herrar *Lundell* och *Olsson* i Staxäng;

nr 315 av herrar *Lundell* och *Lundberg*;

nr 316 av herr *Johansson* i Tväråselet *m. fl.*;

nr 317 av herr *Fredberg m. fl.*;

nr 318 av herrar *Thorell* och *Nolin*; och

nr 319 av fru *Nordgren m. fl.*;

till bankoutskottet motionen nr 320 av herr *Tornegård m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 321 av herr *Jacobson*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 322 av herr *Lundqvist m. fl.*;

nr 323 av herr *Lundqvist*;

nr 324 av herr *Thorell*;

nr 325 av herr *Närlinge*; och

nr 326 av herr *Gustafsson* i Lekåsa;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 327 och 328 av fru *Rönn-Christiansson m. fl.*;

nr 329 och 330 av herr *Nordström* i Kramfors *m. fl.*;

nr 331 av herr *Henriksson*;

nr 332 av herr *Janson* i Frändesta *m. fl.*;

nr 333 av herr *Hermansson* i Norrköping; och
nr 334 av herr *Holmbäck*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 335 av herr *Sandström*;
nr 336 av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*;
nr 337 av herr *Onsjö m. fl.*; och
nr 338 av herr *Pettersson* i Rosta *m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 339 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*; och
nr 340 av herr *Sandberg m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 341 av herrar *Johansson* i Norrfors och *Johansson* i Tväråselet; samt
nr 342 av herrar *Andersson* i Dunker och *Wolgast*;

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 343 och 344 av herr *Senander m. fl.*;
nr 345 av herr *Osberg*; och
nr 346 av herr *Olsson* i Staxäng *m. fl.*;

till konstitutionsutskottet motionen nr 347 av herrar *Lundqvist* och *Arne-
mark*;

till statsutskottet motionerna:

nr 348 av herr *Holmbäck*; och
nr 349 av fröken *Hesselgren* och fru *Gustafson*; samt

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 350 av herr *Flyg*;
nr 351 av herr *Mattsson m. fl.*;
nr 352 av herr *Gustafsson* i Lekåsa *m. fl.*; och
nr 353 av herr *Andersson* i Ovanmyra *m. fl.*

§ 16.

Herr förste vice talmannen tillkännagav, att förslag uppgjorts till fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av första tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Johansson* i Krogstorp, nr 35, angående sammanslagning av skoldistrikt till större förvaltningsenheter;

herr *Kilbom m. fl.*, nr 103, angående effektiviserande av den tekniska forskningen;

herr *Jonsson* i Haverö, nr 104, angående revision av gällande undervisningsplan för kristendomsundervisningen i folkskolan;

herr *Bagge m. fl.*, nr 178, angående beredande åt den kvinnliga ungdomen av ökad utbildning i hemvård och därmed närbesläktade samhällsliga uppgifter;

herr *Hermansson* i Kvistlungby *m. fl.*, nr 179, angående främjande från statens sida av landsbygdsungdomens möjligheter att efter slutad folkskola kunna förvärva fortsatt utbildning vid olika slag av högre läroanstalter;

herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*, nr 184, angående utredning om åtgärder för bevarande av den kvinnliga ungdomen åt hemmen *m. m.*; och

herr *Andersson* i Ovanmyra *m. fl.*, nr 353, angående upptagande av undervisning i mjölkning såsom ordinarie ämne i jordbruksbetonad fortsättningskola.

Till behandling av *andra* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motiöner av:

herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*, nr 7, angående nedbringande av byggnadskostnaderna inom landet särskilt i vad angår landsbygden och jordbruket;

herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*, nr 105, angående begränsning av byggnadskostnaderna på landsbygden;

herr *Bagge m. fl.*, nr 176, angående utredning rörande byggnadskostnaderna på landsbygden och därmed sammanhängande faktorer;

herr *Näsström m. fl.*, nr 237, angående utredning om pension eller statsbidrag åt vissa kvinnor med två eller flera minderåriga barn;

herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*, nr 272, angående utredning rörande möjligheterna att mildra de ekonomiska fluktuationernas verkningar;

herr *Senander m. fl.*, nr 343, angående viss ändring av kungörelsen om spisordning för besättningar å svenska handelsfartyg *m. m.*;

herr *Senander m. fl.*, nr 344, angående bostadsförhållandena å den svenska handelsflottans fartyg; och

herr *Olsson* i Staxäng *m. fl.*, nr 346, angående utredning om samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottslighet *m. m.*

Till behandling av *tredje* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motiöner av:

herr *Hansson* i Hönö *m. fl.*, nr 89, angående viss ändring i gällande författning om fiskefartygs sjösäkerhet och utrustning;

herr *Hellberg m. fl.*, nr 180, angående utredning om handelssjöfartens skydd under krigsförhållanden;

herr *Tengström*, nr 181, angående reglering av handeln med begagnade motorfordon;

herr *Eriksson* i Frägsta, nr 183, angående utfärdande av bestämmelse om iakttagande av sekretess vid översändande av krono- och kommunaldebetsdelar till landets skattebetalare;

herr *Andersson* i Vigelsbo *m. fl.*, nr 261, angående utredning om kostnadsfritt anlåtande av vägdistriktens maskiner för underhåll av enskild väg *m. m.*;

herr *Hansson* i Vännäsby *m. fl.*, nr 266, angående utredning om vederlag till kommunerna för deras kostnader i anledning av barnavårdsnämndernas befattningar med vissa ärenden; och

fröken *Andersson m. fl.*, nr 267, angående beredande av ökad trygghet åt ensamt boende lärarinnor.

Till behandling av *fjärde* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motiöner av:

fröken *Andersson m. fl.*, nr 128, angående upprättande av en statsunderstödd frivillig samhällstjänst för kvinnlig ungdom;

herr *Bagge m. fl.*, nr 139, angående hemhjälpsverksamhetens planmässiga organiserande och stödjande från det allmännas sida;

herr *Hermansson* i Kvistljungby *m. fl.*, nr 154, angående anstånd med inbringning av skatter *m. m.* under tider av svåra kreaturssjukdomar;

herr *Johanson* i Huskvarna *m. fl.*, nr 182, angående utredning rörande missförhållanden inom det offentliga nöjeslivet *m. m.*;

herr *Nordström* i Kramfors *m. fl.*, nr 185, angående utfärdande av bestämmelser om skyldighet för vederbörande att vid införsel i avlöning m. m. lämna kvitto å indrivna medel;

herrar *Nyblom* och *Barnekow*, nr 269, angående utredning rörande formerna och uppgifterna för en frivillig kvinnlig samhällstjänst;

herr *Mattsson m. fl.*, nr 351, angående införande av statlig kontroll av mätare av elektrisk energi m. m.; och

herr *Gustafsson* i Lekåsa *m. fl.*, nr 352, angående helgdagars fredande för offentliga nöjes- och idrottstillställningar.

Till behandling av *femte* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Osberg*, nr 108, om uppläggande av offentligt register över i riket befintliga stiftelser och donationer;

fröken *Andersson m. fl.*, nr 268, angående åvägabringande av större enhetlighet i fråga om måltidstider;

herr *Nilsson* i Göteborg, nr 271, angående utredning rörande försäkrandet i privata försäkringsbolag av statlig och kommunal egendom m. m.;

herr *Hammarlund*, nr 299, angående utredning om försäljning till respektive arrendatorer av von Reiserska stiftelsens å Lärkesholm arrendegårdar jämte viss stödskog;

herr *Osberg*, nr 345, angående avskaffande av den inom olika institutioner tillämpade praxis att utkräva kommissionärsarvode vid delgivande av myndighets beslut; och

herr *Flyg*, nr 350, angående åstadkommande av en effektivare kontroll och värdering av ansökningshandlingar till befattningar i statens verk m. m.

Förslaget blev av kammaren godkänt.

§ 17.

Ordet lämnades på begäran till herr **Jacobson**, som anförde: Herr talman! *Interpellation.* En utomordentlig insats, ja, helt enkelt en kulturgärning av stora mått är det målmedvetna och energiska arbete, som generalpoststyrelsen sedan ett tjugotal år tillbaka nedlagt i sin strävan att medelst ett utökande av postbusslinjerna bryta den värsta isoleringen för ödemarkens befolkning.

Stora och svåra hinder ha tidigare rest sig i vägen för en regelbunden trafik jämväl omfattande vintermånaderna, främst därutinnan att snöhindren varit svåra att bemästra. Men numera synes även denna svårighet ha övervunnits, tack vare de nya praktiska plogar, som man under de senaste åren lyckats konstruera.

Desto större är under sådana förhållanden förvåningen bland befolkningen i de norrländska ödebygderna över de oroande rykten, som sedan en tid tillbaka spridas, att generalpoststyrelsen umgås med planer att indraga en del busslinjer.

Att något är i görningen talar den omständigheten för, att vissa sammanträden hållits med ortsbefolkningen, varvid indragningar varit föremål för överläggning, och att ett avsevärt stort antal postchaufförer blivit uppsagda från och med den 1 instundande maj.

Därvid har från generalpoststyrelsens sida gjorts gällande, att en del ödebygdslinjer gå med förlust.

Men även om så skulle vara fallet, böra icke enbart ekonomiska synpunkter vara absolut avgörande. Ett nedläggande av de ifrågasatta busslinjerna kommer otvivelaktigt att medföra ett svårt avbräck för den fattiga befolkningen i dessa trakter, som vant sig vid de fördelar, som postbussarna i kommunika-

Interpellation. (Forts.)
tionshänseende medföra. Tusentals personer i Norrlands ödebyar skulle komma att beröras av de ifrågasatta indragningarna. Endast på *en* av de linjer, som varit ifrågasatt till indragning, skulle icke mindre än cirka 3,000 personer drabbas av densamma.

Diskussionen i pressen, de vidtagna uppsägningarna och de redan hållna sammanträdena, som torde följas av flera, ha väckt ängslan och förstämning i skogsbyarna, och man motser den kommande tiden med oro. Måne man sett de gula postbussarna i vinter för sista gången?

Men under all denna oro och ängslan hoppas dock befolkningen, att även om en del av dessa ödebygdslinjer gå med förlust, vederbörande dock skall se icke bara ekonomiskt utan även humanitärt på denna kommunikationsfråga, som varit till en så utomordentligt stor nytta för de trakter, den berört.

Man finner det meningslöst av staten att propagera för att folk skall bosätta sig i Norrland, därest ett statens eget verk är redo att beröva dess befolkning möjligheten att behålla sitt *enda* och anspråkslösa trafikmedel — postbussen.

Borde icke postverket tillämpa samma princip i detta fall, som tillämpas i fråga om postbefordringar, den nämligen, att förlusten på vissa mindre bärkraftiga företag får bäras av ekonomiskt mera lönande?

Med stöd av det anförda anhåller jag om kammarens benägna tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande spörsmål:

1. Har herr statsrådet sin uppmärksamhet fästad vid de av generalpoststyrelsen ifrågasatta postbussindragningarna?

2. Om så är fallet är herr statsrådet villig tillse, att vid denna frågas avgörande jämväl andra synpunkter än de postalt-ekonomiska bli beaktade?

Denna anhållan blev av kammaren bifallen.

§ 18.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets utlåtanden:

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar under rubriken Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor beträffande den allmänna löne regleringen;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar under rubriken Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor beträffande vissa gemensamma anslagsberäkningar; och

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen med förslag till tilläggsstat för budgetåret 1938/39 gjorda framställning om anslag under sjätte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

§ 19.

Justerades protokollsutdrag.

§ 20.

Ledighet från riksdagsgöromål beviljades

herr Nilsson i Antnäs	under	8	dagar	fr. o. m. den	28 jan.,
› Johansson i Norrfors	›	8	›	›	31 ›
› Nilsson i Norrlångträsk	›	8	›	›	26 ›
› Magnusson i Näsvisken	›	5	›	›	27 ›
› Johansson i Mysinge	›	6	›	›	26 ›

herr	<i>Gardell</i>	under	5 dagar	fr. o. m.	den	28 jan.,	
	› <i>Hermansson</i> i Kvistlångby	›	8	›	›	28	›
	› <i>Hellberg</i>	›	3	›	›	27	›
	› <i>Näsström</i>	›	4	›	›	1 febr.,	
	› <i>Gezelius</i>	›	5	›	›	26 jan.,	
	› <i>Viklund</i>	›	4	›	›	1 febr.,	
	› <i>Liedberg</i>	›	5	›	›	28 jan.,	
	› <i>Persson</i> i Grytterud	›	5	›	›	27	›
	› <i>Andersson</i> i Prästbol	›	5	›	›	28	›
	› <i>Olsson</i> i Rödningberg	›	6	›	›	30	›
	› <i>Ericsson</i> i Kinna (sjuk)	›	12	›	›	25	›
	› <i>Johansson</i> i Tväråselet	›	8	›	›	30	›
	› <i>Björklund</i>	›	4	›	›	30	›
	› <i>Fredberg</i>	›	5	›	›	27	›
	› <i>Hedlund</i> i Östersund	›	6	›	›	27	›
	› <i>Blomquist</i>	›	6	›	›	30	›
	› <i>Gustafsson</i> i Bogla	›	5	›	›	28	›
	› <i>Ryberg</i>	›	5	›	›	27	›
	› <i>Wallén</i>	›	2	›	›	28	›
	› <i>Andersson</i> i Ovanmyra	›	5	›	›	28	›
	› <i>Olsson</i> i Gävle	›	3	›	›	28	›
	› <i>Johansson</i> i Björnlunda	›	3	›	›	28	›
	› <i>Lundell</i> i Ebbetorp	›	8	›	›	27	›
	› <i>Mårtensson</i>	›	4	›	›	30	›
	› <i>Norén</i>	›	5	›	›	31	›
	› <i>Andersson</i> i Vigelsbo	›	6	›	›	28	›
	› <i>Sundberg</i>	›	5	›	›	31	›
	› <i>Barnekow</i>	›	4	›	›	27	›
	› <i>Hansson</i> i Vännäsby	›	3	›	›	28	›
	› <i>Nilsson</i> i Kristinehamn	›	6	›	›	30	›
	› <i>Persson</i> i Norrby	›	5	›	›	27	›
fru	<i>Humla</i>	›	10	›	›	27	›
herr	<i>Nordström</i> i Torsby	›	4	›	›	28	›
	› <i>Senander</i>	›	4	›	›	29	›
	› <i>Hallén</i>	›	4	›	›	30	›
	› <i>Bergström</i>	›	5	›	›	30	›
	› <i>Lindqvist</i>	›	2	›	›	28	›
	› <i>Jansson</i> i Falun	›	3	›	›	28	›
	› <i>Lundberg</i>	›	3	›	›	28	›
	› <i>Nilsson</i> i Steneberg	›	7	›	›	27	›
	› <i>Persson</i> i Vinberg	›	5	›	›	28	›
	› <i>Hansson</i> i Hönö (sjuk)	›	14	›	›	25	›
	› <i>Andersson</i> i Lindome	›	12	›	›	31	›
	› <i>Molander</i>	›	6	›	›	27	›
	› <i>Lindholm</i>	›	4	›	›	27	›
	› <i>Pettersson</i> i Hällbacken	›	2	›	›	28	›
	› <i>De Geer</i> i Lesjöfors	›	4	›	›	27	› och
	› <i>Åqvist</i>	›	3	›	›	28	›

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.54 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Lördagen den 28 januari.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 21 och den 23 innevarande januari.

§ 2.

Avlämnades följande Kungl. Maj:ts propositioner, nämligen

av herr statsrådet *Westman* propositionerna:

nr 29, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 17 juni 1932 (nr 223) med särskilda bestämmelser om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län;

nr 38, angående uppförande av domkapitelshus i Växjö;

nr 39, angående statsbidrag till vissa byggnader för folkskoleväsendet; och
nr 46, angående bidrag till internationell hjälpverksamhet till förmån för spanska nödställda; samt

av herr statsrådet *Strindlund* propositionerna:

nr 36, angående befrielse för vissa personer från betalningsskyldighet till kronan på grund av virkesköp;

nr 40, angående försäljning av en telegrafverket tillhörig tomt i Nynäshamn;

nr 41, angående försäljning av telegrafverket tillhöriga fastigheter i Djursholms Ekeby, Stocksund och Falun;

nr 42, angående försäljning av en postverket tillhörig fastighet i Ödeshögs municipalsamhälle;

nr 43, angående statsbidrag för undersökning rörande reglering av Alsterån;

nr 44, angående ytterligare statslån till förhöjning av vissa arbetarsmåbrukslån; och

nr 45, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 65 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården m. m.

Samtliga dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 37, angående lönerreglering för landshövdingarna.

§ 4.

Föredrogs, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 11—13.

§ 5.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till herr **Lithander**, som anförde: *Interpellation*. Herr talman! I gårdagens nummer av Svenska Dagbladet förekommer en artikel så lydande:

»Hur landsbygdens byggnadskostnader onödigt drivas i höjden genom byggnadsfackföreningarnas krav på arbetsmonopol, belyses av Nya Wermlands-Tidningen (h) med följande 'berättelse ur livet':

'Det gäller en plats, belägen 4 km från en mellansvensk stad, där en ladugård skall uppföras i byggnadsstyrelsens regi. Ladugården beräknas bereda plats för 70—80 kor och har kostnadsberäknats till den vackert avrundade summan av 240,000 kr. Bygget har nu fortskridit så långt, att takläggningen skulle påbörjas. Som material skulle användas en viss svensk fabriks specialmaterial, och fackutbildat folk sändes från densamma för att utföra arbetet på ett fullgott sätt.

Någon taktäckning blev det emellertid icke av, ty fackföreningen i den närbelägna staden dekreterade, att arbetare därifrån skulle ta hand om arbetet', fortsätter berättelsen. 'Fabriken fick draga tillbaka sin personal. Det visade sig emellertid, att arbetarna på platsen icke hade sådan utbildning, att de kunde utföra taktäckningen. Arbetsledarens uppvaktning inför byggnadsstyrelsen gav intet resultat, och slutet blev, att några av ortens arbetare måste sändas ned till fabriken för genomgående av instruktionskurs. Under tiden står ladugården utan tak, men huvudsaken är givetvis att fackföreningen drevit sin vilja igenom. Att byggnadskostnaderna tack vare allt krångel springa upp till över 300,000 kronor betyder naturligtvis intet.

När staten som byggherre är så värnlös mot de organiserade byggnadsarbetarnas maktspråk, kan man förstå vad en enskild jordbrukare får finna sig i. Det är icke att undra på att de djupa bondeförbundsleden få allt svårare att förstå sina ledares samarbete med fackföreningspartiet.»

Av denna skildring framgår, i vilken riktning utvecklingen går, och hur metodiskt strävanden pågå att så småningom bereda Sveriges bönder och landsbygdens folk — de må driva sin jordbrukargärning under smärre eller större förhållanden — den »arbetets frihet», som av ålder rätt inom vårt land.

När såsom medel att förbättra en samhällsgrupps arbets- och ekonomiska förhållanden metoder av ovan angiven art begagnas, då reagerar icke enbart den jordbrukarbefolkning, som hindras i utövningen av hittills lovliga näringsfång och som får sig ofta orimliga utgifter påtvingade, utan vida ut över jordbrukarnas egna led reflekterar man över och beklagar de tendenser, som härvidlag göras gällande. Erfarenheter av liknande art som de, vilka skildras i nu anförd tidningsartikel, hava gjorts på vitt skilda orter inom vårt land.

Det torde vara nödvändigt, att dessa förhållanden uppmärksammas i den mån de förekomma och utvecklingen om möjligt länkas in på för jordbrukarbefolkningen önskvärdare banor än som för närvarande synes vara fallet.

Det torde ligga så gott som helt och hållet i den nuvarande regeringens hand att på detta område bringa rättelse, innan det är för sent.

Även om den arbetets frihet, som härvidlag kräves på sina håll, mötes av motstånd, torde dock den övervägande delen av Sveriges befolkning önska, att ett värdefullt arv bevaras genom värnandet av den uråldriga rätten inom vårt land att fritt få utöva enligt lagen lovliga näringar.

Härmed anhåller jag med åberopande av ovanstående om kammarens tillstånd att till hans excellens statsministern få rikta följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidtaga för att åt Sveriges befolkning bevara och värna om hävdvunnen arbetsfrihet?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets memorial, nr 1, i anledning av andra kammarens remiss av motion nr 74 av herr von Seth om ändring av 56 § i lagen om vägdistrikt;

statsutskottets utlåtande, nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar under rubriken Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor beträffande ändring av tillämpningsområdet för olika anslags typer;

bevillningsutskottets betänkande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; samt

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Herr *Andersson* i Södergård avlämnade en av honom *m. fl.* undertecknad motion, nr 355, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 37, angående löne reglering för landshövdingarna.

Denna motion bordlades.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Westman</i>	under 2 dagar fr. o. m. den 28 jan.,
› <i>Larsson</i> i Hede	› 7 › › › 28 ›
› <i>Jacobson</i>	› 8 › › › 30 ›
› <i>Ward</i>	› 3 › › › 28 ›
› <i>Carlström</i>	› 3 › › › 29 ›
› <i>Hansson</i> i Örebro	› 3 › › › 28 ›
› <i>Johansson</i> i Djursnäs	› 4 › › › 28 ›
› <i>Karlsson</i> i Granebo	› 4 › › › 1 febr.,
› <i>Andersson</i> i Södergård	› 4 › › › 1 ›
› <i>Erlander</i>	› 2 › › › 28 jan.,
› <i>Johansson</i> i Krogstorp	› 8 › › › 1 febr.,
› <i>Lithander</i>	› 12 › › › 1 › och
› <i>Hedlund</i> i Häste	› 5 › › › 1 › .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.13 e. m.

In fidem
Sune Norrman.